

Meld. St. 24

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Årsmelding 2023 for pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

*Tilråding frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet 26. april 2024,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Støre)*

1 Innleiing

Lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer (stortings- og regjeringspensjonsloven) blei sett i kraft 1. januar 2012. Frå same tidspunkt blei desse lovene oppheva: lov 14. desember 1951 nr. 11 om pensjonsordning for statsråder og lov 12. juni 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresentantar.

Stortings- og regjeringspensjonsloven § 8-1 lyder slik:

«Pensjonsordningen administreres av Statens pensjonskasse. Pensjonskassen skal senest seks måneder etter at regnskapsåret er avsluttet, utarbeide en beretning om virksomheten i siste regnskapsår. Beretningen utarbeides for departementet og foregges Stortinget.»

I samsvar med denne føresegna legg Arbeids- og inkluderingsdepartementet fram ei melding om utviklinga i pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer i 2023. Meldinga inneheld ei oversikt over dei viktigaste ytingane i pensjonsordninga etter nye og gamle oppteningsreglar, og ei oversikt over utviklinga i ordninga i 2023.

2 Om pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

Dei tidlegare pensjonsordningane for stortingsrepresentantar og statsråder blei 1. januar 2012 erstatta av éi pensjonsordning. Alderspensionen i den noverande pensjonsordninga er basert på dei same prinsippa som ny alderspensjon i folketrygda, og pensjonen blir gitt som eit direkte tillegg til alderspensjonen frå folketrygda.

Dette inneber mellom anna at alderspensjonen er endra frå ei bruttoordning basert på sluttlønn, til ei nettoordning basert på opptening i alle år som stortingsrepresentant og regjeringsmedlem. Hovudtrekka i den noverande pensjonsordninga er forklart i punkt 2.1. Rett som er tent opp i dei to tidlegare pensjonsordningane er vidareført i den nye ordninga. Hovudtrekka i desse ordningane er forklart i punkt 2.2 og punkt 2.3.

2.1 Hovudtrekk i pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

- Alderspensionen blir opptent ved at medlemene kvart år byggjer seg opp pensjonsrett i form av ei pensjonsbeholdning. Oppteninga utgjer ein fastsett prosentdel av inntekta til

stortingsrepresentanten eller regjeringsmedleimen. Oppteninga utgjer 6,03 prosent av inntekta opp til 7,1 gonger grunnbeløpet i folketrygda (G) og 24,13 prosent av inntekta mellom 7,1 G og 12 G (G per 1. mai 2023 var 118 620 kroner). Pensjonsbehaldninga blir regulert med lønnsvekst fram til alderspensjonen blir teken ut.

- Den årlege alderspensjonen blir rekna ut ved å dele den opparbeidde pensjonsbehaldninga på eit delingstal. Delingstalet reflekterer forventa attståande levetid på det tidspunktet ein tek ut pensjonen. Delingstala er utforma slik at pensjonen blir levealdersjustert på same måte som i folketrygda.
- Alderspensjonen kan takast ut fleksibelt, tidlegast frå 62 år, i hovudsak etter dei same prinsippa som i folketrygda. Dersom pensjonen ikkje er teken ut innan vedkomande fyller 75 år, skal pensjonen uansett betalast ut frå og med månaden etter fylte 75 år. Arbeidsinntekt og pensjon kan kombinerast utan at pensjonen blir avkorta.
- Før utbetaling blir opptent rett regulert årleg i samsvar med lønnsveksten. Alderspensjon under utbetaling blir regulert med eit gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Det vil seie at ein følgjer dei same prinsippa for regulering som i folketrygda.
- Pensjon som er opptent etter dei nye reglane, skal ikkje samordnast med andre pensjonsyttingar.
- Det er gitt overgangsreglar som sikrar rett opptent pensjon etter den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar. For dei som har opptening etter både gamal og noverande pensjonsordning, er det reglar om at samla pensjon ikkje skal overstige ein utrekna maksimal pensjon. Stortingsrepresentantar som ikkje hadde opptent rett til pensjon før 1. oktober 2009, og regjeringsmedlemer som ikkje hadde opptent rett til pensjon før 1. januar 2012, får opptening etter den noverande ordninga frå 1. oktober 2009. Dei noverande reglane fekk verknad for andre medlemer frå 1. januar 2012.
- I lov om ny uførepensjon frå 7. mars 2014 nr. 5 blei reglane om uførepensjon for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer endra med verknad frå 1. januar 2015, og tilpassa nye reglar som samstundes blei vedtekne for Statens pensjonskasse. Endringane inneber mellom anna at også uførepensjon er lagt om til ei nettoytting. Pensjonen blir gitt som eit tillegg

til uføretrygda frå folketrygda, og skal ikkje samordnast med andre pensjonar og trygder. Det er òg gitt nye reglar om avkorting av uførepensjon mot arbeidsinntekt. Når skatteoppgjeret er klart, kontrollerer Statens pensjonskasse om det er utbetalt korrekt uførepensjon. Er det utbetalt for mykje eller for lite pensjon, skal det gjennomførast eit etteroppgjer. Det blei vedteke at dei som hadde uførepensjonar under utbetaling skulle overførast til nytt regelverk frå 1. januar 2015.

- Etterlatnepensjon blir i hovudsak gitt etter reglane i lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse.

2.2 Hovudtrekk i den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar

- Personar med rett i den tidlegare ordninga for stortingsrepresentantar får denne vidareført i eit kapittel i den nye lova.
- Alderspensjonen er ein bruttopensjon som blir samordna med andre pensjonsyttingar etter samordningslova.
- Full alderspensjon blir gitt etter tolv års oppeningstid og utgjer 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Dersom oppteningstida er kortare, blir pensjonen redusert i samsvar med dette. Pensjonsgrunnlaget er basert på tidlegare årleg bruttogodtgjersle for stortingsrepresentantar.
- Pensjonsalderen er 65 år. Ein kan få alderspensjon tidlegare når summen av alder og oppeningstid i den tidlegare ordninga fram til 1. januar 2012 er minst 75 år (75-årsregelen). Dette gjeld likevel ikkje dersom vedkomande har, eller får, inntekt som overstig ei inntektsgrense.
- Alderspensjon kan ikkje ytast så lenge vedkomande er medlem av regjeringa eller Stortinget. Det same gjeld den som er tilsett i statleg eller kommunal teneste i minst 80 prosent stilling, eller har minst 80 prosent stilling som kommunalt ombod.
- Alderspensjonen som stortingsrepresentantar har rett til mellom 65 og 67 år, kan tidlegast takast ut frå 62 år. Summen av alderspensjon for perioden 65–67 år blir fordelt på perioden frå pensjonen blir teken ut til 67 år. Alderspensjon som blir teken ut etter denne føresegna, kan ikkje takast ut samtidig med alderspensjon etter 75-årsregelen.
- Alderspensjonen blir levealdersjustert frå fylte 67 år for personar som er fødte i 1943 eller seinare.

- Alderspensjon under utbetaling blir regulert med eit gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Fram til pensjonen blir teken ut, blir pensjonsgrunnlaget regulert årleg i samsvar med lønnsveksten.

2.3 Hovudtrekk i den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar

- Også rett i den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar er vidareført i den nye lova.
- Alderspensjonen er ein bruttopensjon som blir samordna med andre pensjonsytningar etter samordningslova.
- Ei tenestetid på tre år gir årleg ein alderspensjon på 42 prosent av pensjonsgrunnlaget. For kvart tenesteår frå tre til og med seks år blir satsen auka med fem prosentpoeng. Full pensjon etter seks tenesteår utgjer då 57 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er basert på tidlegare årleg bruttoinntekt fastsett for statsrådar.
- Pensjonsalderen er 65 år. Alderspensjonen eit regjeringsmedlem har rett til mellom 65 og 67 år, kan tidlegast takast ut frå 62 år. Summen av alderspensjon for perioden 65–67 år blir fordelt på perioden frå pensjonen blir teken ut til 67 år. Alderspensjon som blir teken ut etter denne føresegna, kan ikkje takast ut samtidig med alderspensjon etter 75-årsregelen for stortingsrepresentantar.
- Alderspensjon kan ikkje ytast så lenge vedkomande er medlem av regjeringa eller Stortinget. Det same gjeld den som er tilsett i statleg eller kommunal teneste i minst 80 prosent stilling eller har minst 80 prosent stilling som kommunalt ombod.
- Alderspensjonen blir levealdersjustert frå fylte 67 år for personar som er fødte i 1943 eller seinare.
- Alderspensjon under utbetaling blir regulert med eit gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Fram til pensjonen blir teken ut blir pensjonsgrunnlaget regulert årleg i samsvar med lønnsveksten.

3 Utvikling i 2023 for pensjonar opptent som stortingsrepresentant

Totalt 390 personar fekk ved utgangen av 2023 pensjon på bakgrunn av tidlegare oppteningstid som stortingsrepresentant (alderspensjon, uførepensjon eller etterlatnepensjon).

3.1 Alderspensjon

Ved inngangen til 2023 var det 294 alderspensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore avgang på elleve personar og tilgang på 15 personar. Per 31. desember 2023 var talet på alderspensjonistar derfor 298 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt alderspensjon var 16 972 kroner per måned. Kvinner fekk i gjennomsnitt 16 906 kroner, medan menn i gjennomsnitt fekk 17 089 kroner.

I 2023 tok 15 personar ut alderspensjon i ordninga for første gong. Av desse var fire kvinner og elleve menn. Gjennomsnittleg uttaksalder var 66,2 år for kvinner og 67,3 år for menn. Samla sett var den gjennomsnittlege uttaksalderen 67 år.

Gjennomsnittleg uttaksalder for stortingsrepresentantar varierer frå år til år, sidan talet på uttak er svært lågt.

Gjennomsnittsalderen for alle alderspensjonistar i ordninga var 77,3 år for kvinner og 76,8 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 76,9 år.

3.2 Uførepensjon

Ved inngangen til 2023 var det to uførepensjonistar i ordninga. Det har vore avgang på éin person og tilgang på to personar med uførepensjon i løpet av året. Per 31. desember 2023 var det derfor tre uførepensjonistar i ordninga.

Gjennomsnittleg utbetalt uførepensjon var 7 180 kroner per måned.

Uførepensjon blir ofte innvilga med verknad tilbake i tid. Det kan derfor framleis bli innvilga uførepensjon som gjeld for 2023.

3.3 Etterlatnepensjon (ektefelle- og barnepensjon)

Ved inngangen til 2023 var det 91 ektefellepensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore avgang på elleve personar og tilgang på ni personar. Per 31. desember 2023 var talet på ektefellepensjonistar derfor 89 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt ektefellepensjon var 8 461 kroner per måned. Kvinner fekk i gjennomsnitt 8 426 kroner, medan menn i gjennomsnitt fekk 8 722 kroner.

I 2023 blei ni personar innvilga ektefellepensjon. Det var fem kvinner og fire menn. Gjennomsnittleg uttaksalder var 79,3 år.

Gjennomsnittsalderen for alle ektefellepensjonistar i ordninga var 83,2 år for kvinner og

83,5 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 83,2 år.

Per 31. desember 2023 var det ingen som tok i mot barnepensjon i ordninga.

3.4 Rekneskap for 2023

Pensjonane blir dekte over kapittel 41 «Stortinget». I statsrekneskapen blei det utgiftsført 73 734 105 kroner til pensjonar. Dette er ein auke på i underkant av to millionar kroner frå 2022. Administrasjonskostnadene var i sum 1 361 700 kroner. Dette er ein liten nedgang frå 2022.

4 Utvikling i 2023 for pensjonar opptent som regjeringsmedlem

Ved utgangen av 2023 fekk totalt 110 personar ein pensjon frå pensjonsordninga på bakgrunn av tidlegare oppteningstid som regjeringsmedlem (alderspensjon, uførepensjon eller etterlatnepensjon).

4.1 Alderspensjon

Ved inngangen til 2023 var det 74 alderspensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore avgang på fire personar og tilgang på éin person. Per 31. desember 2023 var talet på alderspensjonistar derfor 71 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt alderspensjon var 13 651 kroner per måned. Kvinner fekk i gjennomsnitt 14 500 kroner, medan menn i gjennomsnitt fekk 12 949 kroner.

Gjennomsnittleg uttaksalder for statsrådene varierer frå år til år, sidan talet på uttak er svært lågt.

Gjennomsnittsalderen for alle alderspensjonistar i ordninga var 77,4 år for kvinner og 79,4 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 78,5 år.

4.2 Uførepensjon

Ved inngangen til 2023 var det ingen uførepensjonistar i ordninga. Det har ikkje vore tilgang på personar med uførepensjon i løpet av året. Per 31. desember 2023 var det derfor ingen uførepensjonistar i ordninga.

Uførepensjon blir ofte innvilga med verknad tilbake i tid. Det kan derfor framleis bli innvilga uførepensjon som gjeld for 2023.

4.3 Etterlatnepensjon

Ved inngangen til 2023 var det 36 ektefellepensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore avgang på éin person og tilgang på tre personar. Per 31. desember 2023 var talet på ektefellepensjonistar derfor 38 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt ektefellepensjon var 9 689 kroner per måned. Kvinner fekk i gjennomsnitt 10 537 kroner, medan menn i gjennomsnitt fekk 7 168 kroner.

I 2023 tok tre personar ut ektefellepensjon i ordninga for første gong. Gjennomsnittleg uttaksalder var 71,4 år.

Gjennomsnittsalderen for alle ektefellepensjonistar i ordninga var 82,1 år for kvinner og 74,8 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 80,6 år.

Ved inngangen til 2023 var det éin person som tok imot barnepensjon. Det har ikkje vore tilgang eller avgang på mottakarar av barnepensjonar i løpet av året. Per 31. desember 2023 var det derfor framleis berre éin mottakar av barnepensjon.

4.4 Rekneskap for 2023

Pensjonsordninga for regjeringsmedlemer blir gitt tilskot til under kapittel 612 «Tilskudd til Statens pensjonskasse». I statsrekneskapen blei det utgiftsført 16 996 817 kroner til pensjonar. Der er ein auke på i underkant av ein million kroner frå 2022. Administrasjonskostnadene utgjorde 379 830 kroner. Dette er ein liten auke frå 2022.

5 Sentrale hendingar i 2023

I samsvar med lov om pensjonsordning for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer, § 3-4 kan alderspensjonen for stortingsrepresentantar takast ut før fylte 65 år når summen av alder og oppteningstid i den tidlegare ordninga fram til 1. januar 2012 er minst 75 år (75-årsregelen). Dette gjeld berre dei som har oppteningstid i den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar. For å sikre at ingen har hatt inntekt som overstig inntektsgrensa, blir det årleg utført inntektskontroll på alle som tok imot pensjon etter 75-årsregelen. Inntektsgrensa svarar til full pensjon berekna etter § 3-6 i lov om pensjonsordning for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer. Ein har ikkje rett på pensjon etter 75-årsregelen når inntekta overstig inntektsgrensa. Inntektskontrollen på dei som tok imot pensjon etter 75-årsregelen blei ferdig i slutten av 2023. Kontrollen

gjaldt for inntektsåret 2022. Alle som blei kontrollert var innanfor inntektsgrensa.

I samsvar med lov om pensjonsordning for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer, § 5-2, følger stortingsrepresentantar og statsrådar reglar om midlertidig uførepensjon og uførepensjon som gjeld i lov om Statens pensjonskasse, kapittel 6. I lov om Statens pensjonskasse, § 30, tredje ledd, kjem det fram at det skal gjennomførast eit etteroppgjer for dei som mottar uførepensjon. Det skal gjerast eit etteroppgjer for å sikre at uførepensjonen er berekna ut frå den eventuelle inntekta ein har hatt samtidig med uførepensjon. Etteroppgjer for uføre er altså berre ein justering av pensjonen i forhold til inntekt. I løpet av sommaren/hausten 2023 blei det difor, ut frå skatteoppgjeret for 2022, gjennomført etteroppgjer for alle uførepensjonistar i ordninga.

I 2023 blei alderspensjonar under utbetaling, samt etterlatnepensjon til etterlatne som er 67 år eller eldre, regulert med eit gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Reguleringa blei høgare enn vanleg og utgjorde 8,54 prosent. Uførepensjon og etterlatnepensjon for dei under 67 år blir regulert som veksten i grunnbeløpet som utgjorde 6,41 prosent i 2023.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet 26. april 2024 om Årsmelding 2023 for pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer blir send Stortinget.
